

Forfatter: Engelstoft, Laurits

Titel: BREV TIL: Rosencrone, Marcus Gerhard FRA: Engelstoft, Laurits (1798-08-23)

Citation: Engelstoft, Laurits: "BREV TIL: Rosencrone, Marcus Gerhard FRA: Engelstoft, Laurits (1798-08-23)", i *Udvalg af Laurids Engelstofts Skrifter (3. bind)*, Samfundet til den danske Litteraturs Fremme, s. 123. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002091242-003-shoot-L0020912420030015.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Udvalg af Laurids Engelstofts Skrifter (3. bind)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

*Til Geheimeraad Kosencrone.
Göttingen d. 23 August 1798.*

Deres Høigrevelige Excellence,
Gunstigste Velynder!

Hvis jeg saa ofte vilde uleilige Deres Excellence med mine Breve, som jeg føler Trang til at tolke Dem mit Hiertes taknemmelighedsfulde Hengivenhed, frygter jeg for at kunne synes ligesaa ubeskeden paa den ene Side som erkiendtlig paa den anden. Dette uagtet skulde jeg dog neppe saa længe have kunnet nægte mit Hierte hiin Tilfredsstillelse, hvis jeg ikke havde været uvis om, enten jeg skulde søge Deres Excellence i Jylland eller i Kiøbenhavn. Jeg ventede i denne Henseende paa Efterretninger fra min Fader; og da han nu har tilmeldt mig, at D. E. endnu i Begyndelsen af denne Maaned ei var i Jylland, formoder jeg, at dette Brev, hvormed jeg saa længe har ønsket at opvarte Dem, vil treffe Dem i Kiøbenhavn. Maatte det ogsaa være saa lykkelig at forefinde Deres Excellence med ædle Kone og elskværdige Svigermoder i al den Velgaaende, s. 124som er Gienstanden for saa manges, især ogsaa for mine varmeste Ønsker! Jeg kan ikke udtrykke, hvor bekymret jeg blev engang i Sommer, da Assessor Müller skrev, at den gode Grevinde ikke befandt sig vel; men nogen Tid efter trøstede han os igien med den Efterretning, at hun var restitueret igien. Jeg glæder mig i det Haab, at Hendes Naade siden den Tid har nydt en uafbrudt Sundhed, og at fra den Side intet har hindret den sædvanlige Sommerreise til Jylland.

Hvor gjerne ønskede jeg nu blot i een Time at kunne være hos Deres Excellence og fortælle Dem, hvad jeg hidtil har udrettet, og hvad jeg videre haaber at udrette! thi skylder jeg ikke Deres Excellence Regnskab for ethvert af mine Skridt, Dem, der selv har saa megen Deel deri? Jeg maa da lade Pennen træde i min egen Persons Sted, og bede Deres Excellence undskylde, at Pligt byder mig at tilsidesætte den Beskedenhed, der ellers ikke skulde have tilladt mig at gjøre mig selv til en Deel af mit Brevs Indhold.

Siden Hiemkomsten fra min sachsiske Reise har jeg nu næsten tilbragt et Semeftter her i Göttingen. Jeg har søgt at gjøre mig det saa nyttigt, som det stod i min Magt. Jeg betragtede mit Ophold her som en nærmere Forberedelse til min videre Reise og i Særdeleshed til mit Ophold i Paris. Min Opmærksomhed har meest været henrettet paa saadanne Videnskaber, hvis Værd og Nytte er almindelig erkiendt, uafhængig af det precære i Tidsomstændighederne, og til hvis videre Studium jeg især i Paris ventet at finde fortrinlig Leilighed. I det jeg gik ud fra disse Synspunkter, blev Konst-Studiumet og Naturlæren her Hovedgjenstanden for min Flid. Det første har jeg dyrket under den berømte Heynes Veiledning, hvis privatissimum derover jeg har betalt med 20 Rd., hvis ellers en Betaling s. 125kan siges at have Sted der, hvor det, som modtages, i Værd langt overstiger det, der udgives. Den mathematiske Deel af Naturlæren (Physiken) og den nyere Chemies Grundsætninger har jeg gjort mig nærmere bekiendt med under den fortreffelige Lichtenberg, der ene knude lokke Studerende til Göttingen. Over den almindelige Naturhistorie, i Særdeleshed Mineralogien, har jeg hørt den berømte og lærerige Blumenbach. En særskilt Deel af Naturhistorien, Botaniken, har jeg dyrket under Prof. Hofman. Foruden dette har jeg endnu hørt Forelæsninger hos Tychsen, et over deorientalske Sprog, et andet over den græske og romerske Critik. De Timer, jeg endnu har kunnet have tilovers, har jeg helliget detre sydeuropæiske Sprog og Omarbejdelsen af mit Priis-Skrift, som jeg før min Afreise herfra sender til Kiøbenhavn i Msc. for at trykkes. Endnu har jeg giert en Reise til Harz og beseet devigtigste af denne berømte Biergkiædes Naturscener, Biergværker og Møller; og nok en Reise i Juli til Pymont, paa hvilken Tour jeg og besaae Fæstningen Hameln, en Deel af den hannoverske Cordon og adskillige Fabriker og Indretninger, blandt hvilke et Speilblæserie og en Tærskemaskine forekom mig meest mærkværdige. I Begyndelsen af October haaber jeg at see mig istand til at fortsætte Reisen til Frankrig. Hvis det behager mig i Paris, turde jeg vel blive der 2 Viniere. Et National-Bibliothek, et Museum og en Samling af Konstens og Smagens Værker, som den Paris nu besidder, kan ikke andet end opvække den gunstigste Fordom. Naar jeg kun ikke skal nødes til at standse midt paa Banen, kan jeg ikke andet end ansee mig for yderst lykkelig, i hvis Lod det faldt at plukke saa mange og saa skønne Roser, hvis Ynde ikke engang tillader at tænke paa deTorne, hvorpaa devoxe.

s. 126Jeg maatte trætte Deres Excellences Taalmodighed, hvis jeg vilde opholde Dem med at fortælle deutallige deels underlige, deels begrædelige, deels latterlige Ting, som krydse hinanden i Tydsklads nærværende politiske og litterariske Forfatning; meget deraf kiender og bedømmer Deres Excellence selv fuldstændigere og bedre end Jeg.

Længe har det Rygte gaaet, at Buonaparte var slaaget i Middelhavet af Englænderne, og hans Flaade næsten ganske ødelagt, et Rygte, der paa defleste Steder i Tydskland og ligesaa her i Göttingen, hvor der hersker et uindskrænket Had baade til deFranske selv og deres Grundsætninger, er opsnappet med megen Begierlighed. Imidlertid synes det dog at bekræfte sig; thi Journal deFrancfort fra i Forgaars anfører ligelydende Efterretninger derom fra Neapel og fra Triest. Fægtingen skal efter Buonapartes egen Tilstaaelse have været den meest haardnakkede, han nogensinde har bivaanet, og den franske Flaade være næsten ganske ruineret. Imidlertid har man dog endnu ingen detailleret Efterretning, og Sandsynlighed er altsaa den høieste Grad af Troværdighed, der endnu tilkommer disse Rygter.

Om der bliver Fred eller Krig, derom ere Rygterne saa afvexlende og Slutningsgrundene saa usikre, at man

næsten ikke kan gjøre andet end at vente paa Udfaldet. Hofraad Markens herfra har nylig skrevet fra Rastadt, at han formoder at blive der i Vinter. Saavidt man kan dømme af Tidenderne, er man ogsaa endnu langt fra en Foreningspunkt. Nu taler man og om, at en Congres skal aabnes i Berlin; men det er uden Tvivl et af desædvanlige Rygter. Man seer og let, hvilken en Overvægt Kongen af Preussen maatte faae i en Congres, som holdtes i hans Hovedstad.

s. 127 De tyske Academier have tabt en Deel ved Russernes Tilbagekaldelse. Erlangen tabte 80, Jena 100, Göttingen 25. De Breve, hvori deres Forældre forkyndte dem Keiserens Villie, vare skrevne i en Tone, som vare dedicerte af ham selv. De turde ligesaalidet føre nogen Bog som Manuscript med sig. Det vil maaskee vorde dem regnet til Forbrydelse, at de beholde noget i Hovedet, af hvad de have lært. Med Taarerne i Øinene tiltraadde de Tilbagereisen til deres skrækkelige Fædreland, hvor Lænker og Mørke vente paa dem.

I Gotha har nu og en astronomisk Congres samlet sig. Zach, Lalande og Bode spille deførste Roller. Blandt Damerne Lalandes Niece og Hertuginde af Gotha. Der er bleven gjort megen Vind dermed, som endnu blæser over hele Tydskland. Kästner og Lichtenberg her kunne ikke bare sig for at satirisere lidt derover.

I Kiel hersker efter Sigende en saadan Epidemie, at Forelæsningerne ere opløste og 40 Mennesker doe ugentlig.

I sidste Stykke af Wielands Mercur staaer et Brev fra en dansk Reisende over Schnepfenthal. Jeg kan ei vide, hvo det er. Hans Bemærkninger, som ere indhyllede i en Nimbus af Lovtaler, stemme for en Deel overeens med mine, som faae Plads i Repertoriumet for Danskes Efterretninger etc.

Deres Excellence anbefale mig Deres elskværdige Kones og ædle Frue Svigermoders gunstigste Erindring. Selv ville De ansee disse Linier som det meest uskrømtede Udtryk af den levende Erkiendtlighed og dybe Ærbødighed, hvoraf jeg heel er giennemtrængt, og vedblive at bæere mig med den Gunst og høie Bevaagenhed, som jeg skatter høit nok til at regne det blandt destørste Goder, Forsynet tildeelte mig. Deres Excellences underdanige Tiener

L. Engelstoft.